

Eğitim Uygulama Okulu M¼zik Dersi Öğretim Programı

M¼ZİK DERSİ İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

M¼zik, yetersizliği olan çocukların eğitimlerinde kullanılan ve tüm gelişim alanlarını da destekleyen bir disiplin alanıdır. Ayrıca yetersizliği olan çocuklarla iletişim kurmada yararlanılacak en etkili yollardan biridir.

M¼zik, diğer insanların yaşamında olduğu kadar, ağır düzeyde zihinsel öğrenme yetersizliği olan çocukların yaşamında da önemlidir. Çocukların bireysel farklılıklarına göre düzenlemelerin yer aldığı bir müzik eğitimi, onların bu alanda yeteneklerini geliştirmelerine olanak sağlar.

M¼zik dersinde bireysel ve gelişim özelliklerine dikkat edilerek plânlama yapılmasına ve her çocuğun performansı doğrultusunda gelişimine uygun olanaklar sağlanmasına çalışılmalıdır.

Ağır düzeyde zihinsel öğrenme yetersizliği olan çocuklara verilecek müzik eğitimiyle; göz kontağı kurma, sesleri tanıma, sesleri ayırt etme, sesin kaynağını bulma, vücudunu tanıma, basit ritm tutma, basit müzikli oyunlar oynama, yeni sözcükler kazanma, müzik aletlerini öğrenme becerilerinin kazandırılması amaçlanmaktadır.

Ritm tutma çocukların yaşantısında çok önemlidir. Çünkü çocuk müziği sessizce oturup dinlemez, hareket etmek ister. Ritm ve müzikli hareketler çocuğun kendi yeteneklerini ve bu yeteneklerinin sınırlarını keşfetmesine yardımcı olur. Çocuğun bağımsız davranışlar kazanmasına ve grup etkinlikleri oluşturmasına olanak sağlar. Müzik eğitiminde, ritm ve ses çalışmalarına, doğadaki sesleri ve müziği dinleme, şarkı söyleme, söylediği şarkıyı dramatize etme gibi etkinliklere yer verilmelidir.

Yürüme, koşma ve sıçrama doğal ritimlerdir. Taklit edilen ritimler ise çocuğun hayal gücünü kullanarak yaptığı hareketlerdir. Çocuk vücudunun çeşitli kısımlarını kullanarak da ritm tutabilir (el çırpma, ayağını yere vurma vb.). Hızlı, yavaş, yüksek, alçak sesler kavramlarla ilişkilendirilerek öğretilir. Hızlı bir tempo için atın koşması, yavaş bir tempo için kaplumbağanın yürüyüşü, yüksek bir ses için gök gürültüsü, alçak bir ses için fısıltı kullanılabilir.

Ritm aletleri müzik çalışmalarında önemli yer tutar. Bu aletler şarki ve ront ğretimi sırasında kullanılabilir. şarkılar önce grupta birlikte syletilmeli ve bütün çocukların katılımı sağlanmalıdır. Çocukların bireysel olarak şarkı söylemesi sonraya bırakılmalıdır. şarkı söyleme sırasında şarkıya uygun yürüyüşler ve tempo tutmalar ritm duygusunun gelişmesine yardımcı olur.

Müzik, diğer disiplin alanlarıyla i içedir. Diğer derslerdeki kavram ve konuların ğretiminde müzik dersinde yer alan becerilerden yararlanılabilir.

GENEL AMAÇLAR

Bu programı başarıyla tamamlayan her ğrenci;

1. Sesleri genel özellikleriyle tanır.
2. Sesler arasındaki temel ilişkileri kavrar.
3. Duygularını müzik yoluyla ifade edebilme becerisi kazanır.
4. Müziğin ritmik boyutundan yararlanarak ritmik hareketlerini yönlendirir.
5. Birlikte müzik etkinlikleri yaparak sevgi, arkadaşlık ve sorumluluk duygusunu geliştirir.
6. Sözlü müzik yoluyla konuşma becerisini geliştirir.
7. evresindeki müzik etkinliklerine katılmaktan zevk alır.

ÖZEL AMAÇLAR

1. Ses ıkarma çalışmaları yapar.
2. Sesin yönünü bulur.
3. Ses kaynaklarını tanır.
4. Sesleri ayırt eder.
5. Sesleri taklit etme çalışmaları yapar.
6. evresindeki varlıkları hareket hızlarına göre tanır.
7. evresindeki varlıkları hareket hızlarına göre taklit eder.

8. Müziğe uygun hareketler yapar.
9. Ritm tutar.
10. Sesini doğru kullanma becerisini geliştirir.
11. Şarkı seslendirir.
12. Grupla şarkı seslendirir.
13. Çalgıları tanır.
14. Çalgıları çıkardıkları seslere göre tanır.
15. Ezgileri sesini ve çalgısını kullanarak seslendirir.
16. Müzikli oyunlarla ilgili beceriler geliştirir.
17. Müzikli oyunlara katılmaya istekli olur.

AMAÇ VE DAVRANIŞLAR

(1., 2., 3., 4., 5., 6., 7. ve 8. Yıl)

ÜNİTE I. SES VE SES KAYNAKLARI

Amaç 1. Ses çıkarma çalışmalarını yapar.

Davranışlar

1. Bağıarak ses çıkarır.
2. Öksürerek ses çıkarır.
3. Vücudun bir bölümü ile başka bir bölümüne vurarak ses çıkarır.
4. Çevresindeki nesnelere vurarak ses çıkarır.
5. Çevresindeki nesnelere birbirine vurarak ses çıkarır.
6. Basit ritm aletlerini kullanarak ses çıkarır.
7. Çeşitli çalgılardan ses çıkarır.

Amaç 2. Sesin yönünü bulur.

Davranışlar

1. Görme alanı dışında verilen sesin geldiği yöne başını çevirir.
2. Görme alanı dışında verilen sesin geldiği yönü işaret eder.
3. Gözü kapalı iken verilen tek sesi yürüyerek takip eder.

Amaç 3. Ses kaynaklarını tanır.

Davranışlar

1. Dinletilen sese ait olan kaynağı gösterir.
2. Dinletilen sese ait olan kaynağın adını söyler.

Amaç 4. Sesleri ayırt eder.

Davranışlar

1. Dinletilen iki sestten adı söylenen varlığa ait olan sesi seçer.
2. Dinletilen üç ya da daha fazla sestten adı söylenen varlığa ait olan sesi seçer.

Amaç 5. Sesleri taklit etme çalışmaları yapar.

Davranışlar

1. Dinletilen sesi taklit eder.
2. Gösterilen varlığın sesini taklit eder.
3. Adı söylenen varlığın sesini taklit eder.

ÜNİTE II. HIZ VE RİTM

Amaç 6. Çevresindeki varlıkları hareket hızlarına göre tanır.

Davranışlar

1. Çeşitli materyallerden hızlı hareket eden varlığı gösterir.
2. Hızlı hareket eden varlık gösterildiğinde adını söyler.
3. Çeşitli materyallerden yavaş hareket eden varlığı gösterir.
4. Yavaş hareket eden varlık gösterildiğinde adını söyler.

Amaç 7. Çevresindeki varlıkları hareket hızlarına göre taklit eder.

Davranışlar

1. Hızlı hareket eden varlıklardan adı söylenen varlığın hareketini yapar.
2. Yavaş hareket eden varlıklardan adı söylenen varlığın hareketini yapar.

Amaç 8. Müziğe uygun hareketler yapar.

Davranışlar

1. Kollarını dinlediği müziğe uygun hareket ettirir.
2. Ellerinini dinlediği müziğe uygun hareket ettirir.
3. Bacaklarını dinlediği müziğe uygun hareket ettirir.
4. Ayaklarını dinlediği müziğe uygun hareket ettirir.
5. Başını dinlediği müziğe uygun hareket ettirir.
6. Bedenini dinlediği müziğe uygun hareket ettirir.

Amaç 9. Ritm tutar.

Davranışlar

1. Dinlediği müziğin ritmine uygun eliyle vuruşlar yapar.
2. Dinlediği müziğin ritmine uygun ayağıyla vuruşlar yapar.
3. Dinlediği müziğin ritmine uygun eliyle ve ayağıyla vuruşlar yapar.
4. Dinlediği müziğin ritmine uygun ritm aletiyle vuruşlar yapar.

Amaç 10. Sesini doğru kullanma becerisi geliştirir.

Davranışlar

1. Sesini kullanırken gereksiz yere bağırılmaz.
2. Sesini kullanırken düzgün duruş alır.
3. Sesini kullanırken ağzını gerektiği kadar açar.
4. Sesini kullanırken doğru nefes alıp verir.

ÜNİTE III. ŞARKI SÖYLELİM

Amaç 11. Şarkı seslendirir.

Davranışlar

1. Şarkıyı dinler.
2. Şarkının müziğini mırıldanır.
3. Şarkının sözlerini söyler.
4. Şarkının sözlerini ezgiye uygun söyler.
5. Çalgı eşliğinde şarkı söyler.

Amaç 12. Grupla şarkı seslendirir.

Davranışlar

1. Şarkıya birlikte başlar.
2. Şarkının sözlerini grupla aynı anda söyler.
3. Duraklamalarda grupla hareket eder.
4. Nefes alıp vermede grupla birlikte hareket eder.
5. Şarkıyı birlikte bitirir.

ÜNİTE IV. ÇALGILARIMIZ

Amaç 13. Çalgıları tanır.

Davranışlar

1. Adı söylenen çalgıyı gösterir.
2. Gösterilen çalgının adını söyler.

Amaç 14. Çalgıları çıkardıkları seslere göre tanır.

Davranışlar

1. Dinletilen sesin ait olduğu çalgıyı gösterir.
2. Dinletilen sesin ait olduğu çalgının adını söyler.

Amaç 15. Ezgileri sesini ve çalgısını kullanarak seslendirir.

Davranışlar

1. Bildiği ezgileri çalar.
2. Bildiği ezgileri çalıp söyler.

ÜNİTE V. MÜZİKLİ OYUNLAR

Amaç 16. Müzikli oyunlarla ilgili beceriler geliştirir.

Davranışlar

1. Oyunun hareketlerini sözsüz ve müziksiz olarak yapar.
2. Oyunun hareketlerini sözlerine ve müziğine uygun olarak yapar.
3. Oyunun hareketlerini sözlerine ve müziğine uygun olarak grupta birlikte yapar.

Amaç 17. Müzikli oyunlara katılmaya istekli olur.

Davranışlar

1. Oyunun kurallarına uyar.
2. Oyundaki rolünü yerine getirir.

KONULAR

ÜNİTE 1. SES VE SES KAYNAKLARI

A. Ses Çıkarma Çalışmaları

B. Sesin Yönü

C. Yaşamımızdaki Ses Kaynakları

1. Varlıkların sesleri
2. Doğadaki sesler
3. Çalgıların sesleri
4. Müzik dinlediğimiz araçların sesleri

Ç. Varlıkların Seslerini Taklit Etme

ÜNİTE II. HIZ VE RİTM

A. Çevremizdeki Varlıkların Hızları

1. Hızlı hareketli varlıklar
2. Yavaş hareketli varlıklar

B. Müzikte Ritm

1. Eller ve ayaklar ile ritm tutma

2. Ritm aletleri ile ritm tutma

ÜNİTE III. ŞARKI SÖYLEYELİM

A. Tek Başına Şarkı Söyleme

B. Grupla Şarkı Söyleme

ÜNİTE IV. ÇALGILARIMIZ

A. Çalgıları Tanıyalım

B. Çalgıların Çıkardıkları Sesler

C. Ezgileri Sesini ve Çalgısını Kullanarak Seslendirme

ÜNİTE V. MÜZİKLİ OYUNLAR

A. Sayışmalı ve Tekerlemeli Oyunlarımız

B. Oyunlaştırdığımız Şarkılar

C. Şarkılı Oyunlar

ÖRNEK İŞLENİŞ

Açıklama

Programda yer alan amaç ve davranışların öğretimi için öğrencilerin performansı önceden belirlenir. Bu belirlemede amaç ve davranışlarla ilgili olarak öğrencilere tablodaki sorular yöneltilir Öğrencinin vermiş olduğu doğru yanıtlar "+", yanlış yanıtlar "-" işareti ile gösterilir. Performans belirlenmesi için yapılan çalışma ve buna ilişkin hazırlanan kayıt tablosu günlük plân formatı dışındadır.

PERFORMANS KAYIT TABLOSU

Dersin Adı : Müzik

Süre : 40 dakika

Ünitenin Adı : Ses ve Ses Kaynakları

Konunun Adı : Yaşamımızdaki Ses Kaynakları

Yöntem ve Teknikler : Açık Anlatım

Öğretim Materyalleri :Telefon, tren, bebek sesi kayıtları ve resimli kartların olduğu araç setleri.

Öğretim ve Değerlendirmede Kullanılacak Araçlar

Amaç: Ses kaynaklarını tanır.

Davranışlar

1. Dinletilen sese ait olan kaynağı gösterir.
2. Dinletilen sese ait olan kaynağın adını söyler.

Öğrencilerin önceden belirlenmiş performansları dikkate alınarak bu derste kazandırılması gereken davranışlar öğrencilerin adları belirtilerek yeniden yazılır.

Ali, Selma, Can : Telefon sesi dinletildiğinde telefona ait resim kartını gösterir.

Ali, Selma, Can : Telefon sesi dinletilip ne sesi olduğu sorulduğunda telefon sesi olduğunu söyler.

Ali, Selma, Can : Tren sesi dinletildiğinde trene ait resim kartını gösterir.

Ali, Selma, Can : Tren sesi dinletilip ne sesi olduğu sorulduğunda tren sesi olduğunu söyler.

Selma, Can : Bebek sesi dinletildiğinde bebeğe ait resim kartını gösterir.

Selma, Can : Bebek sesi dinletilip ne sesi olduğu sorulduğunda bebek sesi olduğunu söyler.

DERS ÖNCESİ HAZIRLIK

Öğretmen, ders öncesi sınıf ortamını düzenler. Bunun için öğrencilerin masalarını yarım ay şeklinde yerleştirir. Derste kullanacağı ses kayıt bandını ve teybi öğrencilerin masalarının karşısına koyduğu masanın üzerine koyar. Resim kartlarını masanın üzerine koyar. Öğretmen ders sırasında kullanacağı pekiştireçleri belirler.

DERSE GİRİŞ

Öğretmen öğrencilere "Size teypten bazı sesler dinleteceğim. Sonra bu seslerin hangi varlıklara ait olduğunu öğreneceğiz." der. Daha sonra sesleri dinletip çocukların dikkatlerini işlenecek konuya çeker.

DERSİ SUNMA

Öğretmen, öğretimde kullanacağı I. araç setindeki telefon resminin ve tavuk resminin olduğu kartları alır. Daha sonra öğrencilere "Şimdi dikkatlice beni izleyin. Teypten bir ses dinleyeceğiz ve ben size bu

sesin hangi kaynağa ait olduğunu söyleyeceğim. Daha sonra kartları sizin önünüze koyacağım. Siz bana dinlediğiniz sesin hangi kaynağa ait olduğunu göstereceksiniz." der. Öğretmen teypten telefon sesini dinletir. Teybi durdurur. Telefon resminin olduğu kartı öğrencilere göstererek "Duyduğumuz ses bu kaynağa ait." Tavuk resminin olduğu kartı göstererek "Duyduğumuz ses bu kaynağa ait değil." diyerek sunu yapar, sonra kartları Ali'nin önüne koyar. Teypten telefon sesini dinletir. Teybi durdurur ve "Duyduğun ses hangi kaynağa ait, göster." der. Ali telefon resmini gösterirse bu tepkisini pekiştirir, eğer Ali telefon resmini gösteremezse tekrar sunu yapar. Öğretmen daha sonra kartları Ali'nin önüne koyarak teypten telefon sesini dinletir ve "Duyduğun ses hangi kaynağa ait, göster." der. Ali'nin doğru tepkisini pekiştirir. Diğer öğrencilerle aynı şekilde öğretim yapılır. Öğrenciler doğru tepki verirlerse öğretmen bu tepkilerini pekiştirir. Eğer öğrenciler yanlış tepki verirlerse öğretmen tekrar sunu yaparak öğrencilerin doğru tepki vermelerini sağlar. Öğretmen daha sonra I.araç setinde bulunan diğer araçlarla da aynı şekilde öğretime devam eder. I.araç setinde bulunan araçlarla öğretimi tamamladıktan sonra telefon resimlerinden birini alır. Teypten telefon sesini dinletir. Telefon resmini göstererek "Duyduğumuz ses telefon sesi." diyerek sunu yapar. Daha sonra teypten yine telefon sesini dinletir, Ali'ye "Duyduğun ses ne sesi?" sorusunu sorar. Ali doğru yanıt verirse bu yanıtını pekiştirir. Yanlış yanıt verirse tekrar sunu yapar. Telefon sesini yine dinletip "Duyduğun ses ne sesi?" sorusunu tekrar sorar. Doğru yanıtı pekiştirir. Öğretmen Selma ve Can'la da aynı şekilde öğretim yapar. Öğrenciler doğru yanıt verirlerse doğru yanıtlarını pekiştirir. Yanlış yanıt verirlerse öğretmen tekrar sunu yaparak öğrencilerin doğru yanıt vermelerini sağlar.

Öğretmen 3., 4., 5., 6. davranışların öğretimini de II. ve III. araç setinde bulunan kartlardan ve ses kayıtlarından yararlanarak 1. ve 2. davranışın öğretiminde izlenen sırayı izleyerek öğretimi tamamlar. Öğretmen öğretimde kullandığı araç setlerini kaldırıp değerlendirmede kullanacağı araç setlerini çıkarır.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Örnek Ölçme Soruları

1. Bu sesi dinle. Hangi kaynağa ait olduğunu göster.
  - a. Telefon resmi-çocuk resmi-saat resmi
  - b. Ördek resmi-telefon resmi-kamyon resmi
  - c. Telefon resmi-horoz resmi-zil resmi
  - ç. Aslan resmi-telefon resmi-kuş resmi

2. Bu sesi dinle. Hangi kaynağa ait olduğunu söyle.

-Telefon sesi

3. Bu sesi dinle. Hangi kaynağa ait olduğunu göster.

a. Tren resmi-davul resmi-marakas resmi

b. İnek resmi-tren resmi-piyano resmi

c. Radyo resmi-tren resmi-daktilo resmi

ç. Tren resmi-televizyon resmi-koyun resmi

4. Bu sesi dinle. Hangi kaynağa ait olduğunu söyle.

-Tren sesi

5. Bu sesi dinle. Hangi kaynağa ait olduğunu göster.

a. Bebek resmi-otobüs resmi-telefon resmi

b. Flüt resmi-bebek resmi-erkek resmi

c. Bebek resmi-saat resmi-kuş resmi

ç. Davul resmi-bebek resmi-helikopter resmi

6. Bu sesi dinle. Hangi kaynağa ait olduğunu söyle.

-Bebek sesi

DEĞERLENDİRME

Öğretmen I. araç setinde bulunan telefon resminin, çocuk resminin, saat resminin olduğu kartları alır. Bu kartları öğrencilerden birinin önüne koyar ve teypten telefon sesini dinletir. Öğrenciye "Duyduğun sesin hangi kaynağa ait olduğunu göster." der. Öğrenci telefon resminin olduğu kartı gösterirse bu tepkisini pekiştirir. Eğer öğrenci telefon resminin olduğu kartı gösteremezse öğretmen hiçbir şey

söylemeden aynı araçlarla sunu yapar. Öğretmen öğrenciye soruyu tekrar sorar ve doğru tepkisini pekiştirir. Öğretmen diğer öğrencilerle de bu araçlarla aynı şekilde değerlendirme yapar. Öğretmen bu araçlarla değerlendirmeyi yaptıktan sonra I. araç setinde bulunan diğer araçlarla değerlendirmeye devam eder. Öğrenciler üst üste üç kez doğru tepki verirlerse öğretmen II. araç setiyle değerlendirmeye geçer. Ancak öğrenciler üst üste üç kez doğru tepki veremezlerse öğretmen tekrar öğretim yaparak doğru tepki vermelerini sağlar. Öğretmen II. ve III. araç setiyle de aynı şekilde değerlendirmeyi tamamladıktan sonra araçları ortamdaki kaldırır.